

MITJANA DE LAS DOBLAS, PARE DE LA PSEUDOHISTÒRIA COLOMBINA

Antoni SOLER i PARELLADA
Llicenciat en Història

RESUM

Valoració crítica de l'aportació d'Enric Mitjana de las Doblas a la hipòtesi que Cristòfol Colom hagués nascut a Catalunya. Mitjana de las Doblas en el seu afany de demostrar la pertinença del descobridor a la família Colom de Barcelona cau en el parany de la pseudohistòria i falseja el contingut dels documents arxivístics.

Paraules clau: Catalanitat de Cristòfol Colom, Enric Mitjana de las Dobra, Pseudohistòria.

RESUMEN

Valoración crítica de la aportación de Enric Mitjana de las Doblas a la hipótesis de que Cristóbal Colón fuese natural de Cataluña. Mitjana de las Doblas, en su afán por demostrar la pertenencia del descubridor a la familia Colom de Barcelona, cae en la trampa de la pseudohistoria i falsea el contenido de los documentos archivísticos.

Palabras clave: Catalanidad de Cristóbal Colón, Enric Mitjana de las Dobra, Pseudohistoria.

El 1927 el senyor Luis Ulloa Cisneros, ex-director de la Biblioteca Nacional de Lima, va exposar a la intel·lectualitat catalana del moment la hipòtesi que Cristòfol Colom hagués nascut en algun indret de Catalunya. L'advocat barceloní Enric Mitjana de las Doblas

i Alegrín¹, gran entusiasta de la genealogia, va ser un dels primers a provar de demostrar documentalment aquesta hipòtesi. Fruit de la seva tasca de recerca en diferents fons arxivístics va arribar a la conclusió que el descobridor havia pertanyut a una il·lustre nissaga de la ciutat comtal que comptava entre els seus representants amb Guillem Colom, el primer regent de la llavors —estem parlant de l'any 1401— recent creada taula de canvi i de dipòsits municipal de Barcelona, una de les primeres entitats financeres municipals de la història.

La part més important de la tasca de recerca de temàtica colombina duta a terme pel senyor Mitjana de las Doblas no es va publicar en vida de l'autor sinó que va romandre inèdita en forma de mecanoscrit fins al 2015². L'única excepció és un article publicat el 1931 al Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya titulat “La casa dels Colom a Barcelona”³. En aquest escrit Mitjana va resseguir el rastre documental de l'hospici situat al carrer del Banys Vells xamfrà amb carrer dels Mirallers des del 1398, en què era propietat de l'abans esmentat Guillem Colom, fins al moment del seu enderroc al segle XIX.

Amb els anys i l'experiència m'he tornat força desconfiat i, com que tinc temps, m'he pres la molestia de mirar de localitzar els documents dels que Mitjana ens parla en aquest article i comprovar personalment si allò que ens explica és o no és veritat i el resultat és decebedor.

Quan Mitjana de las Doblas diu, després d'haver localitzat el document a la sèrie corresponent de l'arxiu del veguer, que el jutge va adjudicar l'herència de Jaume d'Alòs-Colom al seu fill segon, Pere-Antoni d'Alòs-Colom, de manera provisional i a títol d'administració, davant la contingència que algú altre, en aquest cas el primogènit —Antoni-Joan Colom— pogués adduir un millor dret, senzillament falta a la veritat.

1. Mitjana de las Doblas y Alegrín, Enric. Va néixer a Barcelona el dia 16 d'abril de 1876, fill d'Enrique Mitjana de las Doblas, enginyer, i d'Elvira Alegrín i Campmany, tal i com consta al corresponent llibre de naixements del Registre Civil de Barcelona, i va morir a la mateixa ciutat el dia 30 de desembre de 1962.

2. Mitjana de las Doblas, Enric. *Els Colom de Barcelona i les seves aliances. L'almirall Colom. Obra genealògica*. Barcelona: Llibres de l'index, 2015.

3. Mitjana de las Doblas, Enric. “La casa dels Colom a Barcelona” dins *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya* (número 438, novembre de 1931), pp. 354-359. Podeu llegir aquest article a la següent adreça d'internet: https://ddd.uab.cat/pub/butcenexccat/butcenexccat_a1931m11v41n438.pdf

Ja fa temps, seguint les passes de Mitjana, vaig revisar la sèrie corresponent de l'Arxiu del Veguer i vaig localitzar, talment com ell havia fet abans, el document de l'adjudicació de l'herència del donzell Jaume d'Alòs-Colom al seu fill segon Pere-Antoni d'Alòs-Colom⁴. En aquest document en cap moment es diu que el primogènit Antoni-Joan Colom estigui absent —ni a les Índies ni enlloc—, allò que els testimonis declaren en la corresponent informació a la cúria del veguer és que l'esmentat Antoni-Joan Colom va morir de pesta l'any de les morts sense haver-se casat i sense haver tingut fills. I doncs, quina adjudicació de l'herència a títol d'administració ni quin be negre, senyor Mitjana ! Senzillament arran de la defunció de l'hereu previst en primer lloc al testament —el primogènit Antoni-Joan Colom— el veguer respecta la darrera voluntat de Jaume d'Alòs-Colom i aplica la corresponent substitució adjudicant l'herència al fill mascle segon Pere-Antoni d'Alòs-Colom. Sembla mentida que un llec en la matèria com ara jo hagi de corregir a un advocat d'ofici com fou el senyor Mitjana.

Tot seguit podreu contrastar allò que Mitjana de las Doblas ens explica sobre aquesta adjudicació de l'herència de Jaume d'Alòs-Colom a l'article del 1931 i al seu mecanoscrit amb allò que els testimonis van declarar a la cúria del veguer de Barcelona els dies 4 i 6 de març de 1536 i us adonareu que Mitjana senzillament s'inventa una història que no té res a veure amb allò que hi diu al document original.

Això és el que ens explica Mitjana de las Doblas a l'article "La casa dels Colom a Barcelona":

"En el testament de Jaume Colom, atorgat el 1507, es declara fill de Joan Colom, cavaller de Barcelona, i de Francina d'Alós, ambdós difunts; disposa la seva sepultura a la capella de Sant Ramon de Penyafort, al monestir de Santa Catarina, «*en el vas dels del seu llinatge Colom*». Després nomena els marmessors familiars, els magnífics Guillem Colom i Pere Colom, cosins seus; el Dr. Francesc Vallseca; Fra Galceran Colom, de l'orde de menors franciscans; Joan Ramon de Tàrrega, donzell; Galceran Ferrer, cavaller, etc. Tots aquests noms són coneguts a Catalunya

4. AHCB, Fons Institucionals, Cúria del Veguer i del Corregidor, Sententiarum, I-18, ff. 295r-296v

en aquella època, en la marina, la cosmografia (carta de Vallseca), a la batllia, i a la tresoreria (Ferrer).

En l'esmentat testament, publicat en 1536, institueix hereu al seu fill gran, Antoni Joan Colom i Soler, en substitució a un altre fill, Pere Antoni i altres filles. L'hereu testamentari degué ésser, doncs, el fill gran, Antoni Joan; però, desaparegut de Barcelona i ignorat el seu parader, no pogué incautar-se de l'herència paterna en 1536. En conseqüència, l'altre germà, Pere Antoni fou el qui posseí els béns paterns, i, de fet, esdevingué l'hereu, encara que no pogués demostrar que el germà major havia mort sense fills. Per tot això, el veguer, l'esmentat any 1536, li adjudicà l'herència a títol d'administració, és a dir, provisionalment, i sense perjudici de tercer que pogués aparèixer amb millor dret. Aquest no podia ésser altre que el seu germà Antoni Joan i els seus hereus legítims”.

Tot seguit incloc l'explicació sobre aquest mateix afer de l'adjudicació de l'herència de Jaume d'Alòs-Colom que hom pot llegir al mecanoscrit d'en Mitjana ja que ens ajuda a entendre millor el seu raonament:

“D'aquesta sentència podem deduir que Antoni-Joan devia estar absent en altres països que hom no precisa, cosa que obre el dubte de si tingué o no fills i, encara, si atorgà o no testament en algun país estranger. La prova d'això és que el veguer considerà que aquests extrems no estaven prou aclarits i donà la possessió de l'herència a Pere-Antoni Colom a títol d'administració i no definitivament, per si apareixien els tercers interessats. La vertadera presumpció és que Antoni-Joan, anomenat Joan-Antoni, se n'anà a les Índies en el tercer viatge amb alguns parents seus (Margarit, Dusay i altres). Tot i que, pel que sembla, després tornà, hom ignorava si havia deixat fills, però com que els catalans tenien prohibit d'anar-hi aquests arguments no podien ser al·legats al procés”⁵.

I a continuació transcriu, en primer lloc, la declaració del dia 6 de març de 1536 de Joan-Cristòfol Castellví, que havia estat gendre de Jaume d'Alòs-Colom i cunyat de Joan-Antoni i Pere-Antoni d'Alòs-Colom i, tot seguit, la sentència del jutge.

5. Mitjana de las Doblas, Enric. *Els Colom de Barcelona i les seves aliances. L'almirall Colom. Obra genealògica*. p. 152

“Està en veritat que ell testimoni ha molt ben conegut a mossèn Jaume Alòs Colom, quondam donzell en dita supplicació nomenat, lo qual diu ell testimoni a vist morir de mort natural en la present ciutat de Barchinona en son lit dins sa casa poch a, y ell testimoni la visitave com a metge y de altra part li ere gendre per la primera muller que ere sa filla del dit Jaume Alòs Colom, la qual ere sa filla.

E més diu ell testimoni que per lo semblant ha molt ben conegut ell testimoni a mossèn Anthoni Johan Colom, conyat seu fill del dit mossèn Jaume Alòs Colom, quondam, lo qual dit mossèn Anthoni Johan Colom diu ell testimoni es mort de mort naturall en l'any de les últimes morts lo qual diu ell testimoni es mort de pesta sens fills ne filles de legítim y carnal matrimoni procreats a causa que may fon casat.

E més diu ell testimoni que coneix molt bé a mossèn Pere Anthoni Colom, vuy soplicant, germà del dit Anthoni Johan Colom, conyats seus, fills legítims y de carnal matrimoni procreats del dit quondam mossèn Jaume Alòs Colom, pare lur, lo qual Pere Anthoni Colom vuy en dia sobreviu a tots sens altres germans y germanes seus y sens altres tant propinquies persones als dits quondam premorts. Al qual Pere Anthoni, com diu ell testimoni, se pertany la heretat y béns dels dits son pare y germà per no aver y tant propinquies persones com és ell. E açó dix saber ell testimoni perquè ha gran temps los coneix a tots y ho ha vist tot lo contengut en dita supplicació a causa que són de ell testimoni sogre y conyats perquè la primera muller de aquell testimoni ere filla y germana lur y que per co no stà de dir la veritat”

Aquesta fou la sentència del veguer:

“Ideo pronunciat, sentenciat et declarat hereditatem et bona dicti quondam eius patris Jacobi Alòs Colom, vigore testamenti predicti et per obitum primi heredis instituti et aliorum, dicto Petro Anthonio Colom pertinere et spectare ad omnes suas voluntates secuti cum presenti sentenciat atque declarat”

Ja veieu que allò que ens explica Mitjana de las Doblas s'assembla a la declaració dels testimonis i a la sentència del jutge com la nit al dia.

Mitjana de las Doblas s'entossudeix a voler-nos fer creure que el primogènit de Jaume d'Alòs-Colom, Antoni-Joan Colom, i el parent del descobridor Giovanni-Antonio Colombo⁶ són una única i mateixa persona, i per provar d'assolir el seu objectiu no dubta a falsejar el contingut dels documents.

Mitjana de las Doblas, en el seu afany per demostrar la catalanitat de Cristòfol Colom i la seva pertinença a la família dels Colom de Barcelona, massa sovint va plantejar hipòtesis que no s'ajusten a allò que diuen els documents. De fet Mitjana va ser el primer a plantejar la possibilitat que Joan Colom Bertran hagués estat Cristòfol Colom, mentre que Carreras i Valls, amb documents a la mà, ja explicava en un article seu publicat el 1932⁷ que la data de defunció de Joan Colom Bertran s'havia de situar entre els dies 18 de gener de 1476 i 13 de setembre de 1477 en que ja consta com a difunt en un document rebut pel notari de Barcelona Antoni Palomeres⁸.

Quan va morir Antoni-Joan Colom ? Doncs en una data imprecisa entre la redacció del tercer i definitiu esborrany de testament del dia 4 de juliol de 1528, en què, com hem vist, el seu pare el va tornar a nomenar hereu universal, i el dia 4 de març de 1536 en que el seu germà Pere-Antoni Colom va comparèixer davant la cúria del jutge per exposar els fets i sol·licitar l'adjudicació de l'herència del seu pare. Precisant una mica més a partir de la declaració dels testimonis allò més probable és que morís l'any 1530, "l'any de les morts", en què segons les fonts documentals consultades per José Luis Betrán, autor del llibre "La peste en la Barcelona de los Austrias", van morir uns sis mil habitants

6. Segons el cronista Antonio de Herrera i de Tordesillas Giovanni-Antonio Colombo va acompanyar al descobridor en el tercer viatge d'aquest a les Índies Occidentals el 1498, tal i com el mateix Mitjana assenyalava en una nota al peu de la pàgina 358 del *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya* número 438.

7. Carreras i Valls, Ricard. "Dictamen sobre un autògraf de Joan Colón o Colom descobert a l'arxiu de protocols del col·legi de notaris de Barcelona" dins *La Notaría* (Año LXXIV), Barcelona, 15 de desembre 1932, pp. 257-266

8. AHPB, Antoni Palomeres, *Manuale decimum*, 1476-1477

de la ciutat comtal, una mica menys d'una quarta part de la població total d'aquell moment, força pitjor, doncs, que no pas el Covid⁹.

9. A partir de la informació continguda en els llibres de defuncions de la parròquia de Santa Maria del Pi d'aquest any s'observa com la pesta va colpir la ciutat de Barcelona sobretot entre els mesos de març i juliol. José Luis Betrán acota el percentatge de morts respecte del total de la població de l'època entre un 20'1 i un 25'8 %.

ADJUDICATIO FACTA HEREDITATE ET BONORUM QUE FUERUNT MAGNIFICI JACOBI ALOS COLOM, QUONDAM DOMICELLI BARCHINONE, MAGNIFICO PETRO ANTHONIO COLOM, EIUS FILIO

Noverint universi quod anno a nativitate Domini milesimo quingentesimo tricesimo sexto die vero quarta mensis marcii intitulo coram honorabili Marcho Anthonio de Camossio, regente vicariam Barchinone, Aqualate et Vallensis, Modiliani et Modilianensis, comparuit honorabilis Petrus Anthonius Colom, domicellus Barchinone populatus, et eidem obtulit et presentavit quandam papiri supplicacionis cedula tenoris sequentis: Magnifici vicariam regens, decessit nuper Jacobus Alòs Colom, domicellus quondam, facto per eum ultimo testamento in quo instituit et fecit heredem suum universalem Anthonium Joannem Colom, filium quondam suum legitimum et naturalem, cui fecit substitutionem si prefatus primus heres nominatus heres suus non esset ex eo quia tempore mortis testatoris non viveret aut viveret et sibi heres non esset ex eo quia nolet non posset, aut heres esset et decesserit quandocumque sine liberis de legitimo et carnali matrimonio procreatis substituit Petrum Anthonium Colom, filium suum legitimum et naturalem, cui fecit substitutionem desedenti sine liberis legitimis et naturalibus de alio filio suo legitimo et naturali si contingeret alium sibi filium suum nasciturum Cum sit verum quod tempore mortis dicti testatoris solum remansit superstites prefatus Petrus Anthonius Colom¹, filius² secundo natus, cum dictus Anthonius Joannes fuerit premortus, et ceteri qui postea fuerunt substituti in prefato testamento predecesserint et cum prefatus Petrus Anthonius Colom, cui delata est prefata hereditas, intendat se inmiscere hereditati predictae seu illam adire et de ea habere titulum seu adjudicacionem, pro tanto et aliis prefatus Petrus Anthonius Colom petit et supplicat de predictis informacionem recipi mandare et eidem prefatam hereditatem sich delatam adjudicare libere et sine

1. Segueix filium, cancel·lat

2. Segueix quondam, cancel·lat

vinculo per mortem omnium illorum qui ex prefato testamento et vinculo inserti ut ecce et substitutionibus predictis possent ius aliquod habere officium vestrum si et in quantum expediat et necessarium sit humiliter implorando.

Quaquidem papiri supplicacionis cedula oblata et presentata ilico dictus honorabilis dominus regens dictam vicariam Barchinone volens in et super predictis rictē, recte iusteque et iuridice procedere prout decet, assumpsit sibi super hiis in assidentem sive consiliarium et quatenus opus fuerit in iudicem assignavit honorabilem Paulum dez Valls, legum doctorem civem Barchinone, septimanerium suum in septimana currenti curie sue, de cuius consilio obtulit se presto et paratum in predictis procedere et avantare eidem super hiis plenarie vices suas comitendo et plenissima potestate et facultate. Coram quoquidem honorabili Paulo dez Valls, iudice consiliario sive assidente predicto, comparuit prefatus honorabilis Petrus Anthonius Colom et eidem obtulit et presentavit cedulam supplicacionis quam dicto honorabili regi dictam vicariam Barchinone obtulerat et presentaverat verbo petens et requirens eundem iusticiam sibi ministrari. Et hiis oblatis et presentatis ilico dictus honorabilis iudex assidens sive consiliarius receptis per prius dictis supplicacione et illius comissione cum illis quibus decet reverencia et honore dicti honorabilis regentis dictam vicariam Barchinone obtulit se presto et paratum in predictis procedere et avantare iusticia mediante.

Et ad actum premissorum procedere volens providit insertantur producta et recipiantur informacio per notarii de contentis in supplicacione et providebitur

Et quia circha recepcionem dicte informacionis recipiende dictus honorabilis iudex assidens sive consiliarius propter aliquas occupationes seu negocia circha predictarum informacionem intendere seu vaccare non poterat ipsam recepcionem dicte informacionis comissit Thome Guàrdia, notarii, et scriptori iurato curie vicarie Barchinone. Ad quamquidem / [f. 295v] informacionem recipien-

3. D'aquesta manera al document original en comptes de *rite*

dam, virtute dicte comissionis dicto Thome Guàrdia, notarii, per dictum iudicem assidentem sive consiliarium facte, dictus Thomas Guàrdia, notarii et scriptor predictus, processit in scriptis in hunc modum qui sequitur:

Dicta die sabbati quarta dicti mensis marcii anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo tricesimo sexto in presenti civitate Barchinone iurarunt et deposuerunt testes sequentes:

Joannes Martí, biriterius ville Solsonae nunch habitator Barchinone, testis productus, citatus, iuratus et interrogatus dicere et deponere veritatem omnimodam quam sciat in et super contentis in preinserta supplicacione et aliis de quibus interrogabitur. Et primo lecta eidem testi de verbo ad verbum preinserta supplicacione et interrogatus dixit super contentis in eadem hoc scire: ço és que està en veritat que ell testimoni ha molt ben conegut a mossèn Jaume Alòs Colom quondam donzell en dita supplicació nomenat, lo qual diu ell testimoni es mort de mort naturall en la present ciutat de Barchinona poch a. E més diu ell testimoni que per lo semblant ha molt ben conegut a mossèn Anthoni Johan Colom, fill seu del dit Jaume Alòs Colom quondam lo qual dit mossèn Anthoni Johan Colom diu ell testimoni es mort de mort naturall en l'any de les mort[s] Lo qual diu ell testimoni es mort de pesta sens fill ne filles de legítim y naturall matrimoni procreats a causa que mai fou casat. E més diu ell testimoni que coneix molt bé a mossèn Pere Anthoni Colom, vuy suplicant, germà del dit Anthoni Johan Colom, fills legítims y de carnal matrimoni procreats del dit quondam mossèn Jaume Alòs Colom, lur pare, lo qual Pere Anthoni Colom vuy sobreviu a tots sens altres jermans ne germanes seus ni altres tant propinquies persones als dits quondam premorts. E acó dix saber ell testimoni per què, com dit ha, los ha molt ben coneguts a tots per molt temps y los ha vists morts. Generaliter autem fuit interrogatus si fuit instructus, doctus, corruptus vel subornatus precio seu precibus ad prohibendum huiusmodi testimonium. Et dixit ad singula omnia quod non. Interrogatus si fuit citatus pro huiusmodi testimonio

4. modum, interlineat

prohibendo. Et dixit quod sich per quendam sagionem curie vicarie Barchinone. Fuit sibi lectum et perseveravit.

Dicto die magnificus Petrus Joannes de Soler, domicellus Barchinone populatus, testis productus, citatus, iuratus et interrogatus dicere et deponere veritatem omnimodam quam sciat in et super contentis in preinserta supplicacione et aliis de quibus interrogabitur. Et primo lecta eidem testi de verbo ad verbum preinserta supplicacione et interrogatus dixit super contentis in dicta supplicacione hoch scire, co és que està en veritat que ell testismoni ha molt ben conegut a mossèn Jaume Alòs Colom, quondam donzell en dita supplicació nomenat, lo qual diu ell testismoni a vist mort de mort naturall en la present ciutat de Barchinona en son lit dins sa casa poch a.

E més diu ell testismoni que per lo semblant ha molt ben conegut ell testismoni a mossèn Anthoni Johan Colom, fill seu del dit mossèn Jaume Alòs Colom, quondam, lo qual dit mossèn Anthoni Johan Colom diu ell testismoni es mort de mort naturall en l'any de les últimes morts, lo quab es mort de pesta sens fills ne filles de legítim y carnal matrimoni procreats a causa que may fon casat. E més diu ell testismoni que coneix molt bé a mossèn Pere Anthoni Colom, vuy soplicant, germà del dit Anthoni Johan Colom, fills legítims y de carnal matrimoni procreats del dit quondam mossèn Jaume Alòs Colom, pare lur, lo qual Pere Anthoni Colom vuy sobreviu a tots sens altres germans ni germanes seus y sens altres⁵ tant propinquès persones als dits quondam premorts. E açó dix saber ell testismoni perquè com dit ha los coneixie a tots de minonesa ansà y ho ha vist tot. Generaliter autem fuit interrogatus si fuit instructus, doctus, corruptus vel subornatus precio seu precibus ad prohibendum huiusmodi testimonium et dixit ad singula omnia quod non. És veritat són cosingermans però no diu sinó la veritat. Interrogatus si fuit citatus pro huiusmodi testimonio prohibendo et dixit quod sich per quendam sagionem curie vicarie Barchinone. Fuit sibi lectum et perseveravit.

5. Segueix dit m, cancel·lat

6. Segueix mort, cancel·lat

7. Segueix persones, cancel·lats

*Die lune sexta predictorum mensis et anni in dicta civitate Barchinone iuravit et deposuit testis sequens honorabilis magister Joannes Cristoforus Castellví, doctor in medecina civis Barchinone, testis predictus citatus, iuratus et interrogatus dicere et deponere veritatem omnimodam quam sciat in et super contentis in preinserta supplicacione et aliis de quibus interrogabitur. Et primo lecta eidem testi de verbo ad verbum preinserta supplicacione [et interrogatus dixit super contentis in dicta supplicacione]⁸ hoch scire, co és que està en veritat que ell testimoni ha molt ben con[*e*]gut a mossèn Jaume / [f. 296r] Alòs Colom quondam donzell en dita supplicació nomenat lo qual diu ell testimoni a vist morir de mort natural en la present ciutat de Barchinona⁹ en son lit dins¹⁰ sa casa poch a y ell testimoni la visitave com a metge y de altra part li ere gendre per la primera muller que ere sa filla del dit Jaume Alòs Colom la qual ere sa filla. E més diu ell testimoni que per lo semblant ha molt ben conegut ell testimoni a mossèn Anthoni Johan Colom, conyat seu¹¹, fill del dit mossèn Jaume Alòs Colom, quondam, lo qual dit mossèn Anthoni Johan Colom, diu ell testimoni, es mort de mort naturall en l'any de les últimes morts, lo qual diu ell testimoni es mort de pesta sens fills ne filles de legítim y carnal matrimoni procreats a causa que may fon casat. E més diu ell testimoni que coneyx molt bé a mossèn Pere Anthoni Colom, vuy soplicant, germà del dit Anthoni Johan Colom, conyats seus, fills legítims y de carnal matrimoni procreats del dit quondam mossèn Jaume Alòs Co[lo]m, pare lur, lo qual Pere Anthoni Colom vuy en dia sobreuiu a tots sens altres germans y germanes seus y sens altres tant propinqües persones als dits quondam premorts. Al qual Pere Anthoni, com diu ell testimoni, se pertany la heretat y béns dels dits son pare y germà per no aver y tant propinqües persones com és ell. E açó dix saber ell testimoni perquè ha gran temps los coneyx a tots y ho ha vist tot lo*

8. *et interrogatus dixit super contentis in dicta supplicacione*, manca al document original per omisió que passà per alt a l'escrivà

9. Segueix en s, cancel·lat

10. Segueix una paraula il·legible, cancel·lada

11. Segueix fill, cancel·lat

contengut en dita soplació a causa que són de ell testimoni sogre y conyats perquè la primera muller de aquell testimoni ere filla y germana lur y que per co no stà de dir la veritat. Generaliter autem fuit interrogatus si fuit instructus, doctus, corruptus vel subornatus precio seu precibus ad prohibendum huiusmodi testimonium Et dixit ad singula omnia quod non. Interrogatus si fuit citatus pro huiusmodi testimonio prohibendo et dixit quod sich per quendam sagionem curie vicarie Barchinone. Fuit sibi lectum et perseveravit.

Et nichilominus prefatus Petrus Anthonius Colom domicellus a sui fundanda intencione et complemento dicte informacionis obtulit et produxit in presenti processu inseri petit et requisuit exordium et clausulam universalis herencie et quasdam alias clausulas inferius insertas, possitas et contentas in originali testamento seu ultima voluntate magnifici Jacobi de Alòs Colom, domicelli Barchinone, eius patris, quod idem Jacobus de Alòs Colom fecit, firmavit ach ordinavit in civitate Barchinone prima die mensis julii anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo vicesimo octavo clausoque et subsignato per discretum Franciscum Jovells auctoritate regia notarii publicum Barchinone. Quodquidem testamentum exhibuit iudicio in eius publica et auctentica forma redactum et in quoquidem testamento sunt prohemium, heredis institutio clausula generalis seu finalis et testes rogati quacumquidem clausularum et exordi dicti testamenti tenor sequitur sub hiis verbis: En nom de nostre senyor Déu Jesucrist e de la gloriosa verge Maria, del benaventurat mossenyer Sanct Jaume e Sanct Anthoni, patrons e advocats meus. Jo Jaume de Alòs Colom, donzell en la ciutat de Barchinona domiciliat, fill dels honorables mossèn Johan Colom, caval[l]er en la dita ciutat domiciliat, e de la dona na Francina, muller de aquell, deffunts, pensant la fragilitat de natura humana e que to[t]hom en carn possat es obligat a morir e la hora és incerta e les coses que tenen visible essència tornen visiblament a no ésser enperamor de açó dementre que [per] gràcia de nostre senyor Déu stich en bona sanitat de cors e de enteniment volent prevenir lo últim dia de la peregrinació mia per disposició testamentària fas e ordén lo present meu testament. Tots los altres emperò béns meus

mobles e immobles, e drets universals, veus e accions mies qualsevol e honsevulla que sien e que a mi pertanguen per qualsevol títols, causes e rahons, leix e atorch a.n Anthoni Johan Colom, fill meu ara de edat de cerca vint anys, instituint lo dit Anthoni Johan, fill meu, a mi hereu universall. E si cars era que lo dit Anthoni Johan, fill meu, a mi hereu no serà per co com no ho volrà o no porà o hereu meu serà e deffalrà après quantquequant sens infants id est liberis de legítim e carnal matrimoni procreats, en los dits cassos e quiscú de aquells substituesch al dit Anthoni Johan, fill meu, e a mi hereu instituesch lo dit Pere Anthoni, fill meu, se lavors viurà e a mi hereu ésser volrà e porà. E si lavors no viurà o viurà e a mi hereu no serà per co com no volrà o no porà o a mi hereu serà e deffalrà après quantquequant sens infants id est liberis de legítim e carnal matrimoni procreats en los dits casos e quiscú de aquells substituesch als dits Anthoni Johan e¹² Pere Anthoni, fills meus, e a mi hereu universal instituesch altre fill meu mascle naxedor si algun altre lo dia de mon òbit ne hauré / [f. 296v] ultra los sobredits ab les¹³ dites condicions e substitucions e axí descorrent per tots los fills meus mascles nats e naxedors de legítim matrimoni succesivament uns après altres servant entre aquells orde [de] primogenitura. E en cars que lo dia de mon òbit jo no lexàs algun fill meu mascle de legítim matrimoni en tal cars instituesch a mi hereva universal la dita Francina, filla mia natural, com a cosa pia e per amor de Déu e per sguart de pietat e per sos aliments e sustentació de la sua vida ab pacte e condició que en lo dit cars que la heretat mia pervenguès a la dita Francina, filla mia naturall, hage de donar quiscun any a la dita Catharina-Anthònia, filla mia, monge del dit monestir de Valdonzella, de vida sua, vint liures barchinoneses E aquesta és la mia derrera voluntat.

*Amplius autem die nona mensis et anno predictorum a nati-
vitatís Domini millesimo [quingentesimo] tricesimo sexto coram
dicto honorabili iudice consiliario sive assidente predicto comparuit
prefatus honorabili Petrus Anthonius Colom et de verbo petens et*

12. e, interlineat

requirens in et super predictis suam proferri sententiam seu declarationem quiquidem honorabilis iudex assidens sive consiliarius ad suam proferendam sententiam seu declarationem processit in scriptis in modum qui sequitur:

Et dictus iudex assidens sive consiliarius per honorabilem regentem vicariam Barchinone assumptus seu et assignatus visa in primis supplicacione oblata per honorabilem Petrum Anthonium Colom, domicellum, et contentis in ea et comissione et informacione et exhibitis et toto processu et aliis et pro omnibus. Visis quia constat per predicta Anthonium Joannem Colom, filium legitimum et naturalem heredemque primo loco institutum in testamento Jacobi Alòs Colom, quondam testatoris, predecessisse dicto quondam eius patri et sine liberis propter quod fuit locus substitucioni in dicto testamento dicti quondam Jacobi Alòs, patris, in favorem Petri Anthonii Colom, supplicantis constat quam dictum Petrum Anthonium die obitus Jacobi Alòs quondam patris unicum superstitem fuisse dicto quondam eius patri nullis quam aliis filiis aut filiabus nech legitimis nech legitimis nech naturalibus aut aliis decendentibus relictis.

Ideo his et aliis pronunciat, sentenciat et declarat hereditatem et bona dicti quondam eius patris Jacobi Alòs Colom, vigore testamenti predicti et per obitum primi heredis instituti et aliorum, dicto Petro Anthonio Colom pertinere et spectare ad omnes suas voluntates secuti cum presenti¹³ sentenciat atque declarat. Lata, lecta et publicata fuit huiusmodi sententia seu declaracio per dictum honorabilem Paulum dez Valls, legum doctorem, iudicem consiliarium sive assidentem predictum sedentem more solito iudicis iudicamus sive sententia profferimus intus dictam curiam honorabilis regentis vicariam Barchinone die decima eiusdem mensis marcii intitulado et anno predicto a nativitate Domini milesimo quingentesimo [tricesimo] sexto instante et requirente et dictam sententiam, pronunciacionem seu declarationem ferri et promulgari postulante dicto honorabili Petro Anthonio Colom. Presentibus testibus discreto Petro Mercer, notarii, et Joanne Sanxo, sagione, ach dicto Thoma Guàrdia, no-

13. Segueix *sentenci*, cancel·lat

tarii et scriptore iurato predicto, civibus Barchinone, de quibus ita paratis dictus honorabilis Petro Anthonio Colom petit et requisuit sibi et aliis quorum intersit fieri et tradi unum et plura publica instrumenta per notarium et scribam dicte curie vicarie Barchinone infrascriptum. Que fuerunt acta Barchinone diebus, mense, anno et loco predictis presente dicto scribptore iurato et testibus supradictis ad premissa vocatis, rogatis specialiter et assumptis.